

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakértői véleménye

A szakvélemény tárgya: Adatbázis szerzői, illetve kapcsolódó jogi oltalma

Ügyszám: SzJSzT- 23/19

I. A MEGKERESŐ ÁLTAL FELTETT KÉRDÉSEK:

1. A vizsgálatra bocsátott, informatikai Kft. által összeállított adatbázis képezheti-e szerzői jogi védelem tárgyát?
2. Amennyiben igen, az adatbázissal, illetve annak elkészítésével kapcsolatban kiket és milyen jogok illetnek meg, kikkel szemben, milyen jogsértések valósultak meg, illetve a legálisan (interneten) hozzáférhető források alapján készített adatbázisok önálló szellemi alkotásnak (egy teljesen új műnek) tekintendők-e?
3. Amennyiben igen, kik a szerzői jogosultjai?

II. TÉNYÁLLÁS

2007 áprilisában az informatikai Kft. (a továbbiakban: **Vállalkozó**) és a Központ Kft. (a továbbiakban: **Megrendelő**) szerződést kötött egymással (a továbbiakban: **Szerződés**), amely alapján a Vállalkozó a 330/2006 (XII. 23.) Korm. rend. 5. § (11) bek. a) pontja előírásai szerinti, olyan általános gyógyszerári cikktörzs kialakítására, létrehozására és folyamatos frissítésére volt köteles, amely tartalmazza az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. tv. és a hivatkozott rendelet szerint a gyógyszerárban forgalmazott termékek közül finanszírozható és egészségpénztár által elszámolható termékek egyértelmű jelölését, valamint a gyógyszer-kereskedelemben elterjedten alkalmazott fontosabb termékazonosító kódrendszereket annak érdekében, hogy valamennyi gyógyszerári rendszert üzemeltető szoftveres rendszergazda képes legyen a lehető legteljesebb körben felismerni és automatikusan azonosítani a gyógyszerárban forgalmazott termékeket (Szerződés 1. pont).

A Szerződés 2.1. pontja szerint a Vállalkozó feladata volt többek között a gyógyszer nagykereskedőktől az általuk forgalmazott termékek cikktörzseinek beszerzése, az egészségpénztári elszámolható termékek jelölése az általános gyógyszerári cikktörzsben.

2017. december 19. napján a Megrendelő felmondta a Szerződést. A Vállalkozó ügyvezetője szerzőként 2018. január 26. napján a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalánál (a továbbiakban: **SZTNH**) önkéntes műnyilvántartásba helyezte az elszámolhatósági terméktörzs (cikktörzs) elnevezésű dokumentumot saját adatbázisaként, a tanúsítványt 006556 nyilvántartási számon állította ki az SZTNH. A szakértőnek benyújtásra került a tanúsítvány, azonban a tanúsítvány tárgyát képező, az SZTNH-nak bemutatott elszámolhatósági terméktörzs (cikktörzs) című dokumentum nem került benyújtásra, így az eljáró szakértő nem tudja megállapítani, hogy pontosan mi került önkéntes műnyilvántartásba vételre.

Benyújtásra került a Vállalkozó részéről továbbá az adatbázis leírása is, amely 2. pontja szerint az elszámolhatósági cikktörzs adatbázis forrásai, vagyis az abban szereplő adatok nagykereskedői termék cikktörzsekből, eseti gyártói, forgalmazói megkeresésekben szereplő cikktörzsekből és információkból, valamint a NEAK (Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő) gyógyszerártörzsekből és gyógyászati segédeszköz (GYSE) törzsekből állnak.

Az eljáró szakértő megállapítja, hogy a NEAK cikktörzsek állományai a Vállalkozó által is használt dbf formátumban nyilvánosan elérhetők a NEAK honlapján (www.oep.hu), bárki által megtekinthetők, letölthetők. A NEAK a 386/2006 (XII. 2.) Korm. rend. 7. § (1) bekezdés c) pontja alapján köteles ezen nyilvántartásokat vezetni.

A Vállalkozó a Megrendelő fenti felmondását nem fogadta el, és 2018. 01. 30. napján kelt levelében az általa a Szerződés alapján létrehozott általános gyógyszerári cikktörzset a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. tv. (a továbbiakban: **Szjt.**) 7. §-a és 61. §-a alapján gyűjteményes műnek minősülő adatbázisnak minősítette, ezen túlmenően az Szjt. 84/A. §-a szerinti sui generis adatbázisnak is minősítette és mindkét műtípus jogosultjaként a Vállalkozót jelölte meg. A Megrendelő 2018. március 16-án kelt levelében válaszolt a fenti Vállalkozói levélre, amely azonban nem került az eljáró szakértőnek benyújtásra. A Vállalkozó 2018. április 06. napján kelt levelében vitatta, hogy a Megrendelőnek a Vállalkozó által elkészített általános gyógyszerári cikktörzsön bármilyen szerzői jogosultsága lenne, és ismét rögzítette, hogy a cikktörzset más piaci szereplők is használják, amelyhez a Vállalkozó nem adott engedélyt a Szerződésben. A Felek 2018. május 8-án megbeszélést tartottak, amelynek eredményeként a Vállalkozó 2018. május 18-án kelt levelében egyezségi ajánlatot tett a Megrendelőnek, és megerősítette szerzői jogai és sui generis adatbázishoz kapcsolódó jogai fennállását és megjelölte a jogok átengedéséért a Megrendelőtől kért jogdíj összegét. 2018. június 8-án kelt levelében a Megrendelő vitatta a Vállalkozó szerzőségét, szerzői jogosultságát és az általános gyógyszerári cikktörzs szerzői, kapcsolódó jogi oltalom alatt állását is. Ezt követően a Vállalkozó mint a sui generis adatbázis előállítója és kapcsolódó jogi jogosultja, valamint a Vállalkozó ügyvezetője, mint a gyűjteményes műnek minősülő adatbázis szerzői jogi jogosultja 2018. július 26. napján feljelentést tett a Megrendelő ellen szerzői és sui generis adatbázishoz kapcsolódó jogi jogsértés miatt arra tekintettel, hogy a Megrendelő 2018. június 30-a után már engedély nélkül használja a Vállalkozó által készített cikktörzs adatbázist, és azon frissítéseket végzett el, amelyeket a vele szerződött patikáknak is megküldött. Ezt követően a nyomozó hatóság 2018. augusztus 23-án személyesen is meghallgatta a feljelentőt (Vállalkozó ügyvezetőjét), aki azonban meghallgatásán egyebet nem adott elő.

Az eljáró szakértő rögzíti, hogy a tényállásban rögzített dokumentumokon kívül az eljáró szakértőhöz benyújtásra kerültek az alábbi dokumentumok is:

- a) CIK_E2K.txt fájl, amely az eljáró szakértő megállapításai szerint a Megrendelő által használt cikktörzset tartalmazza, amely fájlból azonban nem állapítható meg minden kétséget kizáróan, hogy mikori állapotot mutat. A fájl tulajdonságai alapján a fájlt 2018. 01. 25. napján módosították utoljára.
- b) Mjelolt_cikkek.txt fájl, amely az eljáró szakértő megállapításai szerint a Vállalkozó által készített Cikktörzs adatbázis azon elemeit tartalmazza, amelyeket a Vállalkozó informatikai eszközökkel megjelölt és figyelemmel kísért, amely fájlból azonban nem állapítható meg minden kétséget kizáróan, hogy mikori állapotot mutat. A fájl tulajdonságai alapján a fájlt 2018. 01. 25. napján módosították utoljára.
- c) Cik_Mik_V2.cdx kiterjesztésű fájl, amelyet az eljáró szakértő nem tudott megnyitni és megtekinteni, mivel annak megnyitásához speciális szoftver szükséges, amellyel az eljáró szakértő nem rendelkezett.
- d) Cik_Mik_V2.dbf kiterjesztésű fájl, amelyet az eljáró szakértő nem tudott megnyitni és megtekinteni, mivel annak megnyitásához speciális szoftver szükséges, amellyel az eljáró szakértő nem rendelkezett.

III. A SZAKÉRTŐ TESTÜLET ELJÁRÁSÁNAK JOGSZABÁLYI ALAPJA

A Sztj. 101.§-a alapján szerzői jogi jogvitás ügyben felmerülő szakkérdésekben a bíróságok és más hatóságok szakvéleményt kérhetnek a Hivatal mellett működő szakértő testülettől.

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) 1. §-a szerint a Szerzői Jogi Szakértő Testület (a továbbiakban: Szakértő Testület) az Sztj. 101. § (1) és (3) bekezdésében megjelölt ügyekben szakértői véleményt ad bírósági vagy hatósági megkeresés, vagy megbízás alapján. E rendelet alkalmazásában szerzői jogi jogvitás ügy az Sztj.-ben szabályozott szerzői, szomszédos és adatbázis-előállítói jogok érvényesítésével összefüggő bármely jogvita.

A jelen megkeresés tárgya kielégíti a Kormányrendelet 1. § (1) és (2) bekezdésében foglalt kitétel, mert a kérdések adatbázis szerzői, illetve kapcsolódó jogi védelmével, illetve ezen jogok megsértésével kapcsolatos jogvitával kapcsolatosak.

A Kormányrendelet 8. § (1) bekezdése szerint a Szakértő Testület nevében az eljáró tanács a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást, nem tart helyszíni szemlét és nem idézhető. Szükség esetén azonban további adatok szolgáltatását kérheti a megkereső bíróságtól vagy hatóságtól, illetve a megbízótól.

IV. AZ ELJÁRÓ TANÁCS SZAKVÉLEMÉNYE

4.1. A gyűjteményes műnek minősülő adatbázis oltalom szempontjából történő vizsgálat

A Vállalkozó által a Megrendelő megbízásából készített és létrehozott általános gyógyszerári cikktörzs megfelel az Sztj. 60/A. §-ában foglalt adatbázis fogalomnak, amely szerint e törvény alkalmazásában adatbázis: önálló művek, adatok vagy egyéb tartalmi elemek valamely rendszer vagy módszer szerint elrendezett gyűjteménye, amelynek tartalmi elemeihez - számítástechnikai eszközökkel vagy bármely más módon - egyedileg hozzá lehet férni. A cikktörzs szerzői műnek önmagában nem minősülő adatokat tartalmaz, amelyek meghatározott rendszer és módszer szerint elrendezésre kerültek és amelyekhez számítógépi eszközzel egyedileg hozzá lehet férni.

Önmagában az a tény azonban, hogy a cikktörzs adatbázisnak minősül, még nem jelenti azt, hogy az szerzői és/vagy kapcsolódó jogi sui generis adatbázis oltalmat is élvez.

Az adatbázisok szerzői jogi oltalom alatt az Sztj. 7. §-a szerinti gyűjteményes műként állhatnak, amelynek feltétele, hogy az adatbázis „*tartalmának összeválogatása, elrendezése vagy szerkesztése egyéni, eredeti jellegű (gyűjteményes mű). A védelem a gyűjteményes művet megilleti akkor is, ha annak részei, tartalmi elemei nem részesülnek, illetve nem részesülhetnek szerzői jogi védelemben*”.

Az Sztj. 7. § (2) bekezdése szerint „*a gyűjteményes mű egészére a szerzői jog a szerkesztőt illeti, ez azonban nem érinti a gyűjteménybe felvett egyes művek szerzőinek és kapcsolódó jogi teljesítmények jogosultjainak önálló jogait*”.

Az Sztj. 7. § (3) bekezdése pedig kimondja, hogy „*a gyűjteményes mű szerzői jogi védelme nem terjed ki a gyűjteményes mű tartalmi elemeire*”.

A szerzői jogi oltalom vagylagos feltételei gyűjteményes művek esetén tehát az alábbiak:

- a) tartalom összeválogatásának egyéni, eredeti jellege
- b) tartalom elrendezésének, szerkesztésének egyéni, eredeti jellege.

A gyűjteményes művek tartalma összeválogatásában, elrendezésében fennálló egyéni, eredeti jelleg, mint az oltalom kritériuma megegyezik az Szjt. általános egyéni, eredeti jelleg kritériumával, amely az Szjt. 1. § (3) bekezdésében került megfogalmazásra: „a szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítéllettől”.

Az SZJSZT több ügyben is vizsgálta az adatbázisok, mint gyűjteményes művek szerzői jogi oltalmát. A 38/2006 számú szakvéleményében az SZJSZT kimondta, hogy „a különböző összeállítások – gyűjteményes műként – akkor is szerzői jogi védelmet élveznek, ha a részei ugyan szerzői jogi védelemben nem részesülnek, de a gyűjtemény elemeinek összeválogatása, elrendezése kreatív szerkesztői munka eredménye. A gyűjteményes műre vonatkozó védelem feltétele - az Szjt. megfogalmazása szerint – azonos a szerzői művek esetében általában alkalmazandó egyéni, eredeti jelleg követelményével”.

Az SZJSZT adatbázisok tekintetében ugyanezen szakvéleményében azt is kifejtette, hogy „az összeválogatás alkalmazott elve elsősorban akkor tekinthető egyéninek, eredetinek, ha a gyűjtemény valóban válogatás eredményeként született meg, vagyis egy műveket, adatokat tartalmazó nagyobb halmazból a szerkesztő valamilyen egyéni, eredeti szempont szerint alapján válogatja össze gyűjteménye egyes elemeit. Ez alapján az összeválogatás nem rendelkezik egyéni, eredeti jelleggel, ha az valamennyi, bizonyos tulajdonsággal rendelkező elemet (művet, adatot) tartalmaz (például valamennyi budapesti telefon előfizető adatait). Ugyancsak nem tekinthető összeválogatásnak a gyűjtemény, ha az csupán egy, vagy az összes elem számához képest elenyésző számú tételt tartalmaz. Az elrendezés elsősorban akkor tekinthető egyéninek, eredetinek, ha az meghaladja a nyilvánvaló sorrendbe illeszthető tulajdonságok alapján (például kezdőbetű, súly, hossz) történő automatikus rendezést.”

Hasonló megállapításra jutott az SZJSZT a 39/2004/1-2. sz. ügyben is, és azt is kimondta, hogy „a szerzői jogi védelmet nem az egyes adatok (mint a gyűjteményes mű részei) specialitása, hanem a részeket magában foglaló gyűjtemény felépítésének egyedi jellege határozza meg”.

Egyenként megvizsgálva a fenti oltalmi feltételeket, az eljáró szakértő a rendelkezésére bocsátott és számára hozzáférhető dokumentumok alapján az alábbiakat állapította meg:

A) A tartalom összeválogatásának egyéni, eredeti jellege

A Vállalkozó által a Megrendelő megbízásából készített általános gyógyszerári cikktörzs adatbázisban olyan gyógyszertermékek és gyógyászati segédeszközök szerepelnek, amelyeket a gyógyszertárak forgalmaznak, és amelyek elszámolhatók és finanszírozhatók a jogszabályok szerint egészségpénztár által. Az ezen egészségpénztár által elszámolható és finanszírozható termékek és szolgáltatások körét jogszabály határozza meg.

A Vállalkozó által benyújtott elszámolhatósági adatbázis leírás szerint az elszámolhatósági cikktörzs adatbázis forrásai, vagyis az abban szereplő adatok nagykereskedői termék cikktörzsekből, eseti gyártói, forgalmazói megkeresésekben szereplő cikktörzsekből és információkból, valamint a NEAK (Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő) gyógyszer-törzsekből és gyógyászati segédeszköz (GYSE) törzsekből állnak és származnak.

A Vállalkozónak arra tekintettel, hogy jogszabály határozza meg azon termékek és szolgáltatások körét, amelyek egészségpénztár által elszámolhatók és finanszírozhatók, nem volt semmilyen valós választási és kreatív válogatási lehetősége arra, hogy mely termékek és szolgáltatások szerepeljenek

az adatbázisban. Az adatbázis funkciója és rendeltetése, valamint az ahhoz kapcsolódó jogszabályok olyan mértékben meghatározzák az adatbázisban szereplő termékek körét, hogy az adatbázis összeállítójának semmilyen kreatív mozgástere nem maradt e tekintetben. Az adatbázis tekintetében tehát az eljáró szakértő azt állapítja meg, hogy a tartalom összeválogatása nem minősül egyéni, eredeti jellegűnek.

B) A tartalom elrendezésének és szerkesztésének egyéni, eredeti jellege

A gyűjteményes műként történő védelem másik vagylagos kritériuma, ha az adatbázis tartalmi elemeinek elrendezése, szerkesztése mutat egyéni, eredeti jellegűt.

A fent hivatkozott SZJSZT 36/08 számú szakvélemény szerint ez az elrendezésben megnyilvánuló egyéni, eredeti jelleg akkor állapítható meg, *„ha az meghaladja a nyilvánvaló sorrendbe illeszthető tulajdonságok alapján (például kezdőbetű, súly, hossz) történő automatikus rendezést”*

Az eljáró szakértő a rendelkezésére bocsátott dokumentumokból és információkból, így különösen a CIK_E2K.txt fájl alapján azt állapította meg, hogy a Vállalkozó által készített adatbázis alapvetően termékenként teszi lehetővé a keresést a termék neve alapján, a termékek pedig alapvetően abc rendben kerültek feltüntetésre az adatbázisban. A Vállalkozó által készített adatbázis továbbá nagymértékben követi és támaszkodik a NAEK publikus gyógyszer és gyógyászati segédeszköz törzsére, amely pedig a gyógyszertárak, egészségügyi intézmények által szokásosan alkalmazott elrendezésben tartalmazza az egyes termékeket. A Vállalkozó által készített adatbázis nem haladja meg a gyógyszertárak által a gyógyszerek, gyógyászati segédeszközök nyilvántartásában szokásosan alkalmazott rendezési elveket, csoportosításokat, sőt, az adatbázis létrehozásának kifejezetten az volt a célja a Szerződés 1. pontja alapján, hogy a gyógyszertárak a meglévő rendszereikkel a lehető legteljesebb körben felismerjék és azonosítsák a gyógyszertárban forgalmazott termékeket és azokat, amelyek egészségpénztári finanszírozása lehetséges. Ebből eredően az eljáró szakértő azt állapította meg, hogy a Vállalkozó által létrehozott adatbázis elrendezése nem minősül egyéni, eredeti jellegűnek.

Tekintettel pedig arra, hogy sem a megkeresés tárgyát képező adatbázis tartalmának összeválogatása, sem pedig annak elrendezése nem egyéni, eredeti jellegű, a Vállalkozó által létrehozott adatbázis nem minősül gyűjteményes műnek és nem részesül gyűjteményes műként szerzői jogi oltalomban, ebből eredően a Vállalkozó ügyvezetőjét sem illetik meg az abból eredő szerkesztői szerzői jogok.

4.2. A sui generis adatbázis oltalom szempontjából történő vizsgálat

Az adatbázisok oltalmának másik típusa az Szt. 84/A.§-a szerinti úgynevezett sui generis adatbázis oltalom, amelynek feltételeit az Szt. 84/A. § (5) bekezdése határozza meg:

„Az adatbázis előállítóját akkor illetik meg az (1)-(3) bekezdésben szabályozott jogok, ha az adatbázis tartalmának megszerzése, ellenőrzése vagy megjelenítése jelentős ráfordítást igényelt.”

A (7) bekezdés pedig kimondja, hogy *„az adatbázis előállítóját az (1)-(3) bekezdésben szabályozott jogok attól függetlenül illetik meg, hogy az adatbázis szerzői jogi vagy bármilyen más jogi védelemben részesül-e. E jogok az adatbázis előállítóját megilletik akkor is, ha az adatbázis részei, tartalmi elemei nem részesülnek, illetve nem részesülhetnek szerzői jogi - vagy bármilyen más jogi - védelemben.”*

A (8) bekezdés továbbá rögzíti, hogy *„az adatbázis előállítójának jogai nem érintik az adatbázisba felvett egyes művek szerzőinek jogait, illetve az adatbázis tartalmának egyes elemeire vonatkozó egyéb jogokat.”*

A fenti feltételeknek megfelelő adatbázis előállítóját az alábbi jogok illetik meg az Szjt. 84/A. § (1) – (3) bekezdései szerint:

„(1) Ha a törvény eltérően nem rendelkezik, az adatbázis (60/A. §) előállítójának hozzájárulása szükséges ahhoz, hogy az adatbázis tartalmának egészét vagy jelentős részét

a) másolat készítése útján [18. § (1) bek. b) pont] többszörözzék (a továbbiakban: kimásolás);

b) a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tegyék az adatbázis példányainak terjesztésével vagy - a 26. § (8) bekezdésében szabályozott módon - a nyilvánossághoz való közvetítéssel (a továbbiakban: újrahasznosítás).

(2) Az (1) bekezdés b) pontjában említett terjesztésen a terjesztés következő eseteit kell érteni: adásvétellel vagy a tulajdonjog más módon történő átruházásával való forgalomba hozatal, az országba forgalomba hozatali céllal történő behozatal és bérbeadás. A 23. § (5) bekezdését megfelelően alkalmazni kell az adatbázis előállítójának jogaira is.

(3) Az adatbázis előállítójának hozzájárulása nélkül ismételt és rendszeresen nem másolható ki, illetve nem hasznosítható újra az adatbázis tartalmának jelentéktelen része sem, ha ez sérelmes az adatbázis rendes felhasználására, vagy indokolatlanul károsítja az adatbázis előállítójának jogos érdekeit.”

Annak megítéléséhez tehát, hogy a Vállalkozó által a Megrendelő megbízásából létrehozott adatbázis sui generis adatbázis oltalomban részesül-e, azt kell megvizsgálni, hogy az adatbázis jelentős ráfordítással létrejött adatbázisnak minősül-e, amely ráfordításnak az adatbázis tartalmának megszerzése, ellenőrzése vagy megjelenítése körében kell felmerülnie.

A fenti szabály alapját képező Adatbázis Irányelv¹ 7. cikk (1) bekezdése a védelem további feltételeként határozza meg, hogy a ráfordításnak mennyiségileg vagy minőségileg kell jelentősnek lennie.

A következőket uniós és a hazai joggyakorlat értelmében **„minden esetben tehát annak részletes vizsgálata szükséges, hogy a védelemre igényt tartó adatbázissal kapcsolatosan milyen ráfordítások történtek és azok közül konkrétan melyek számíthatók be az adatbázis tartalmának megszerzésére (tehát meglévő adatok összegyűjtésére, felkutatására, és nem adatok létrehozására), ellenőrzésére (a meglévő anyagok folyamatos és ismétlődő vizsgálatára, és nem a tartalmi elemek létrehozása során azok helyességének ellenőrzésére) vagy megjelenítésére fordítottként.”**²

Az Európai Bizottság Belső Piac és Szolgáltatások Főigazgatóságának 2005. december 12. napján kelt, az Adatbázis Irányelv első kiértékeléséről szóló munkaanyaga ad iránymutatást, hogy alapvetően mely ráfordítások számíthatók be az adatbázis-védelem értékelésekor: informatika, személyi állomány az adatok feltöltéséhez, személyi állomány az adatbázis üzemeltetéséhez, adatbázis marketingje és reklámja, személyi állomány adatok összegyűjtéséhez, adatok megszerzése, engedélyek, irodahelyiség, egyéb költségek, ráfordítások.

Az eljáró szakértő rendelkezésére bocsátott dokumentumok ilyen konkrét ráfordításokról nem szólnak.

Az eljáró szakértő a rendelkezésére bocsátott adatok, információk, így a Szerződés, műszaki leírás alapján tudja csak megvizsgálni azt a kérdést, hogy vajon a Vállalkozó által a Megrendelő megbízásából létrehozott adatbázis jelentős ráfordítással készült adatbázisnak minősül-e. Az eljáró

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 96/9/EK irányelve az adatbázisok jogi védelméről

² Nagykommentár a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvényhez, Szerkesztette: Gyertyánfy Péter (a továbbiakban: Kommentár)

szakértő már most rögzíti, hogy a vizsgálathoz szükséges teljes körű adatok, információk nem állnak az eljáró szakértő rendelkezésére, azok alapján nem lehetséges a ráfordítások típusának meghatározása, az egyes ráfordítások számbavétele, azok összegének meghatározása, jelentős vagy nem jelentős voltának megítélése.

Az eljáró szakértő azonban a rendelkezésére bocsátott dokumentumok alapján az alábbi észrevételeket tudja tenni a ráfordításokra vonatkozóan:

a) Az adatbázis tartalma megszerzésére fordított ráfordítások

A Szerződés 2.2. pontja szerint a Vállalkozó feladata volt a Megrendelő megbízásából az, hogy folyamatosan beszerezze a gyógyszer-nagykereskedők által forgalmazott termékek cikktörzseit és rendszeresen aktualizálja és frissítse az újonnan forgalomba kerülő termékekkel a cikktörzset.

A Vállalkozó által benyújtott elszámolhatósági adatbázis leírás szerint az elszámolhatósági cikktörzs adatbázis forrásai, vagyis az abban szereplő adatok nagykereskedői termék cikktörzsekből, eseti gyártói, forgalmazói megkeresésekben szereplő cikktörzsekből és információkból, valamint a NEAK (Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő) gyógyszertörzsekből és gyógyászati segédeszköz (GYSE) törzsekből állnak és származnak.

A Vállalkozó mindezek alapján külön kutatást az adatbázisban szereplő termékekre vonatkozóan a Szerződés alapján nem végez. Az összes forgalomban lévő gyógyszer és gyógyászati segédeszköz cikktörzse online, ingyenesen elérhető a Vállalkozó által kívánt dbf fájl formátumban a NAEK fent idézett www.oep.hu honlapján, a többi információhoz pedig nagykereskedői cikktörzsekből jut a Vállalkozó, amelyek szintén szabadon elérhetők, vagy egyedi bejelentésekből, amelyek pedig szintén ingyenesen érkeznek Vállalkozóhoz.

A fenti Szerződéses rendelkezések alapján az eljáró szakértő csak azt tudja megállapítani, hogy a Vállalkozó ingyenes adatbázisokból és forrásokból gyűjtötte össze az adatbázis részét képező adatokat. A Szerződés és a rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján azonban nem állapítható meg minden kétséget kizáróan, hogy nem történt esetlegesen egyéb jelentős ráfordítás az adatbázis tartalma megszerzésével kapcsolatban.

b) Az adatbázis tartalmának ellenőrzésére fordított kiadások

Az adatbázist alkotó adatok ellenőrzésével kapcsolatosan felmerült ráfordításokkal kapcsolatban az eljáró szakértő a Szerződés 2.1. és 2.2. pontját tudja csak figyelembe venni, mivel egyéb adat nem áll rendelkezésére. Ezen előírás szerint a Megrendelő feladata azt biztosítani, hogy a Vállalkozói adatbázisban tévesen szereplő információkat a Megrendelővel szerződésben álló gyógyszerári rendszergazdák, egészségpénztárak, gyógyszertárak jelezzék, valamint Megrendelő feladata volt a hibák azonnali jelzése is. A Szerződés 2.2. pontja alapján a Vállalkozó feldolgozza ezeket a bejelentéseket és állást foglal róluk. A Szerződés alapján nem állapítható meg, hogy a Vállalkozás kiterjedt ellenőrzést folytatna magától az adatbázist képező adatokon. A Vállalkozás a jelzett hibákat megvizsgálja és javítja. A Szerződés azonban nem elegendő önmagában annak megállapításához, hogy történtek-e az adatbázis tartalma ellenőrzésével kapcsolatban jelentős ráfordítások, és ha igen, azok milyen mértékűek voltak.

c) Az adatbázis tartalmának megjelenítésére fordított kiadások

Az adatbázist képező adatok megjelenítésével kapcsolatos ráfordítások is minősülhetnek olyanoknak, mint amelyek megalapozzák a sui generis adatbázis oltalmat. Az eljáró szakértő azonban a

rendelkezésre bocsátott adatokból, dokumentumokból nem tudja megállapítani, hogy merültek-e fel ilyen ráfordítások, és ha igen, milyen mértékben.

Összességében tehát az eljáró szakértő a rendelkezésre bocsátott adatok alapján nem tudja minden kétséget kizáróan megállapítani, hogy a Vállalkozó által a Megrendelő megbízásából létrehozott adatbázis az Szjt. 84/A. §-a szerinti kapcsolódó jogi védelemben részesül-e, mivel a rendelkezésre álló információk nem elégségesek ahhoz, hogy eldöntésre kerülhessen, hogy a történetek-e jelentős ráfordítások az adatbázis tartalmának megszerzésével, ellenőrzésével vagy megjelenítésével kapcsolatban.

Az eljáró szakértő észrevételezi, hogy e tekintetben további adatok gyűjtése, információk szerzése szükséges, amelyek célzottan arra irányulnak, hogy ilyen ráfordítások voltak-e, és milyen mértékben. Az eljáró szakértő ezért csak iránymutatást tudott adni abban a kérdésben, hogy mely ráfordítások vehetők figyelembe ezen vizsgálatok során.

Az eljáró szakértő a megkeresésben szereplő 2. kérdés alapján azt is kiemeli, hogy a sui generis adatbázis oltalom fennállásának megítélésénél nincs jelentősége annak, hogy az adatbázis tartalmát legálisan, interneten hozzáférhető források alapján készítették. Ennek a ténynek legfeljebb az adatbázis tartalma megszerzésére fordított ráfordítások értékelése körében lehet jelentősége. **Egy adatbázis minősülhet sui generis adatbázisnak és védettnek akkor is, ha annak tartalma legálisan, interneten elérhető forrásokból származik, amennyiben a védelem feltételeként előírt jelentős ráfordítás megvalósul.**

Az eljáró tanács válasza tehát az első kérdésre összefoglalva az alábbi:

Az eljáró szakértő megítélése szerint a Vállalkozó által a Megrendelő megbízásából létrehozott adatbázis nem minősül gyűjteményes műnek, annak tartalma összeválogatása, elrendezése nem egyéni, eredeti jellegű, ezért az adatbázis nem részesül az Szjt. 7. §-a szerinti szerzői jogi oltalomban.

Az eljáró szakértő a rendelkezésre bocsátott dokumentumok és információk alapján nem tudja megállapítani, hogy a Vállalkozó által a Megrendelő megbízásából létrehozott adatbázis tekintetében a sui generis adatbázis oltalom Szjt. 84/A. § (5) bekezdése szerinti feltételei fennállnak-e, azaz, hogy a tartalom megszerzésében, ellenőrzésében, megjelenítésében merültek-e fel jelentős ráfordítások. Ebből eredően az eljáró szakértő nem tudja kétséget kizáróan azt sem megállapítani, hogy a Vállalkozó által a Megrendelő megbízásából létrehozott adatbázis az Szjt 84/A. §-a szerinti sui generis adatbázisnak minősül-e.

4.3. Az adatbázis jogok jogosultjai és jogaik

Az eljáró szakértő e körben visszautal a 4.1. és 4.2. pont megállapításaira:

A Vállalkozó által létrehozott adatbázis nem minősül szerzői műnek és így gyűjteményes műnek sem, így annak szerzői jogosultja nincsen, ebből eredően a rendelkezésre bocsátott dokumentumokban szerzőként megjelölt Vállalkozó ügyvezetője nem minősül az adatbázis szerzőjének.

Amennyiben a Vállalkozó által a Megrendelő megbízásából létrehozott adatbázis a fenti 4.2. pontja alapján esetleg jelentős ráfordítással létrehozott adatbázisnak minősülne (amelyet, az eljáró szakértő hangsúlyozza, hogy a rendelkezésre álló információk alapján nem lehet megítélni), ezen adatbázis jogosultja az adatbázis előállítója lenne.

Az Sztj. 84/A. § (6) bekezdése szerint „az (1)-(3) bekezdésben szabályozott jogok az adatbázis előállítójaként azt a természetes személyt vagy jogi személyt illetik meg, aki vagy amely saját nevében és kockázatára kezdeményezte az adatbázis előállítását, gondoskodva az ehhez szükséges ráfordításokról”.

A fenti feltételek konjunktív fennállása szükséges az adatbázis előállítói minőség megállapíthatóságához. Ebből eredően a szerzői jogi szakirodalom szerint „nem minősül az adatbázis előállítójának az a személy, aki bár jelentős munkaerő ráfordítással, de más megbízásából és a megbízó költségére (azaz a megbízó gazdasági felelősségvállalásával) létrehozza az adatbázist”.³

Ezt támasztja alá az Adatbázis irányelv (41) preambulumbekkezdése is, amikor kimondja, hogy az adatbázis létrehozatalában közreműködő alvállalkozók nem minősülhetnek az adatbázison jogokkal rendelkező adatbázis-előállítóknak, „mivel az adatbázis előállítója az a személy, aki kezdeményezi a befektetést és viseli a kockázatait; mivel ez az előállító fogalmából kizárja különösen az alvállalkozókat”.

A jelen esetben a Szerződés alapján az eljáró szakértő azt tudja megállapítani, hogy a Vállalkozó megrendelésre készítette az adatbázist, az adatbázis elkészítését a Megrendelő kezdeményezte, nem pedig a Vállalkozó. A Vállalkozó nem saját javára és nem saját kockázatára hozta létre az adatbázist, hanem a Megrendelő javára és kockázatára, a Megrendelő megbízásából eljárva. Ezen túlmenően pedig az adatbázis elkészítését a Szerződés alapján a Megrendelő finanszírozta, a Megrendelő finanszírozta továbbá havonta az adatbázis frissítését is.

Mindezek alapján az eljáró szakértő válasza a megkeresésben szereplő 2. kérdésre az alábbi:

Amennyiben a szóban forgó adatbázis az Sztj. 84/A. §-a szerinti sui generis adatbázis oltalomban részesül, akkor ezen oltalom és sui generis adatbázis jogok jogosultja és az adatbázis előállítója a Megrendelő, azaz a Központ Kft.

A Vállalkozó által a Megrendelő megbízásából létrehozott adatbázis nem minősül szerzői műnek és így gyűjteményes műnek sem, így annak szerzői jogosultja nincsen, ebből eredően a rendelkezésre bocsátott dokumentumokban szerzőként megjelölt Vállalkozó ügyvezetője nem minősül az adatbázis szerzőjének.

Az adatbázis előállítóját az alábbi jogok illetik meg az Sztj. 84/A. § (1) – (3) bekezdése alapján, amennyiben az adatbázis sui generis adatbázis oltalom alatt áll:

„(1) Ha a törvény eltérően nem rendelkezik, az adatbázis (60/A. §) előállítójának hozzájárulása szükséges ahhoz, hogy az adatbázis tartalmának egészét vagy jelentős részét

a) másolat készítése útján [18. § (1) bek. b) pont] többszörözzék (a továbbiakban: kimásolás);

b) a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tegyék az adatbázis példányainak terjesztésével vagy - a 26. § (8) bekezdésében szabályozott módon - a nyilvánossághoz való közvetítéssel (a továbbiakban: újrahasznosítás).

(2) Az (1) bekezdés b) pontjában említett terjesztésen a terjesztés következő eseteit kell érteni: adásvétellel vagy a tulajdonjog más módon történő átruházásával való forgalomba hozatal, az országba forgalomba hozatali céllal történő behozatal és bérbeadás. A 23. § (5) bekezdését megfelelően alkalmazni kell az adatbázis előállítójának jogaira is.

---

³ Nagykommentár a szerzői jogi törvényhez, Budapest, 2014; Wolters Kluwer Kft., Szerkesztette: Gyertyánfy Péter; 484. oldal 1. bekezdése

(3) Az adatbázis előállítójának hozzájárulása nélkül ismételt és rendszeresen nem másolható ki, illetve nem hasznosítható újra az adatbázis tartalmának jelentéktelen része sem, ha ez sérelmes az adatbázis rendes felhasználására, vagy indokolatlanul károsítja az adatbázis előállítójának jogos érdekeit.”

4.4. Kikkel szemben, milyen jogsértések valósultak meg?

Az eljáró szakértő a fenti 4.1. és 4.2. pontban foglalt megállapítások alapján erre a kérdésre az alábbi választ adja:

- a) Mivel a kérdéses adatbázis nem minősül az Szjt. 7. §-a szerinti szerzői műnek és gyűjteményes műnek sem, ezért az adatbázison fennálló szerzői jogok megsértése sem lehetséges senki, így a Megrendelő által sem.
- b) Amennyiben a kérdéses adatbázis az Szjt. 84/A. §-a szerinti sui generis adatbázisnak minősül (amelyet a szakértő nem tud a rendelkezésre álló adatok alapján kétséget kizáróan megállapítani), ezen adatbázis jogosultja a Megrendelő, azaz a Központ Kft. Ebből eredően a Megrendelő Központ Kft. szabadon rendelkezhet az adatbázissal, azt szabadon felhasználhatja, használatát másnak engedélyezheti az Szjt. 84/A. § (1) – (3) bekezdéseinek megfelelően. A Megrendelő Központ Kft. a saját jogosultsága alá tartozó adatbázisa tekintetében szerzői és ahhoz kapcsolódó jogi jogsértést sem tud elkövetni, így a szakértő az adatbázissal kapcsolatban szerzői- és kapcsolódó jogi jogsértést nem tud megállapítani.
- c) Amennyiben a kérdéses adatbázis nem minősül az Szjt. 84/A. §-a szerinti sui generis adatbázisnak, akkor azon senkinek, így sem a Vállalkozónak, sem a Megrendelőnek nem áll fenn semmilyen szerzői joga vagy szerzői joghoz kapcsolódó joga, ebből eredően az adatbázis tekintetében szerzői és ahhoz kapcsolódó jogi jogsértés elkövetése sem lehetséges.

V. AZ ELJÁRÓ SZAKÉRTŐ ÖSSZEFOGLALÓ VÁLASZAI A FELTETT KÉRDÉSEKRE:

Ad1.

Az eljáró szakértő megítélése szerint a Vállalkozó által a Megrendelő megbízásából létrehozott adatbázis nem minősül gyűjteményes műnek, annak tartalma összeválogatása, elrendezése nem egyéni, eredeti jellegű, ezért az adatbázis nem részesül az Szjt. 7. §-a szerinti szerzői jogi oltalomban.

Az eljáró szakértő a rendelkezésére bocsátott dokumentumok és információk alapján nem tudja megállapítani, hogy a Vállalkozó által a Megrendelő megbízásából létrehozott adatbázis tekintetében a sui generis adatbázis oltalom Szjt. 84/A. § (5) bekezdése szerinti feltételei fennállnak-e, azaz, hogy a tartalom megszerzésében, ellenőrzésében, megjelenítésében merültek-e fel jelentős ráfordítások. Ebből eredően az eljáró szakértő nem tudja kétséget kizáróan azt sem megállapítani, hogy a Vállalkozó által a Megrendelő megbízásából létrehozott adatbázis az Szjt. 84/A. §-a szerinti sui generis adatbázisnak minősül-e.

Mindazonáltal egy adatbázis minősülhet sui generis adatbázisnak és védettnek akkor is, ha annak tartalma legálisan, interneten elérhető forrásokból származik, amennyiben a védelem feltételeként előírt jelentős ráfordítás megvalósul.

Ad2. és 3.

A Vállalkozó által létrehozott adatbázis nem minősül szerzői műnek és így gyűjteményes műnek sem, így annak szerzői jogosultja nincsen, ebből eredően a rendelkezésre bocsátott dokumentumokban szerzőként megjelölt Vállalkozó ügyvezetője nem minősül az adatbázis szerzőjének. Ebből eredően pedig szerzői jogsértést sem lehet az adatbázissal kapcsolatban elkövetni.

Amennyiben a szóban forgó adatbázis az Szjt. 84/A. §-a szerinti sui generis adatbázis oltalomban részesül, akkor ezen oltalom és sui generis adatbázis jogok jogosultja és az adatbázis előállítója a Megrendelő, azaz a Központ Kft. Ebből eredően a Megrendelő Központ Kft. szabadon rendelkezhet az adatbázissal, azt szabadon felhasználhatja, használatát másnak engedélyezheti az Szjt. 84/A. § (1) – (3) bekezdéseinek megfelelően. A Megrendelő Központ Kft. a saját jogosultsága alá tartozó adatbázisa tekintetében szerzői és ahhoz kapcsolódó jogi jogsértést nem tud elkövetni, így a szakértő az adatbázissal kapcsolatban szerzői- és kapcsolódó jogi jogsértést nem tud megállapítani.

Amennyiben a kérdéses adatbázis nem minősül az Szjt. 84/A. §-a szerinti sui generis adatbázisnak, akkor azon senkinek, így sem a Vállalkozónak, sem a Megrendelőnek nem áll fenn semmilyen szerzői joga vagy szerzői joghoz kapcsolódó joga, ebből eredően az adatbázis tekintetében szerzői és ahhoz kapcsolódó jogi jogsértés elkövetése sem lehetséges.

Budapest, 2019. október 31.

---

dr. Horváth Katalin
egyesszakértő